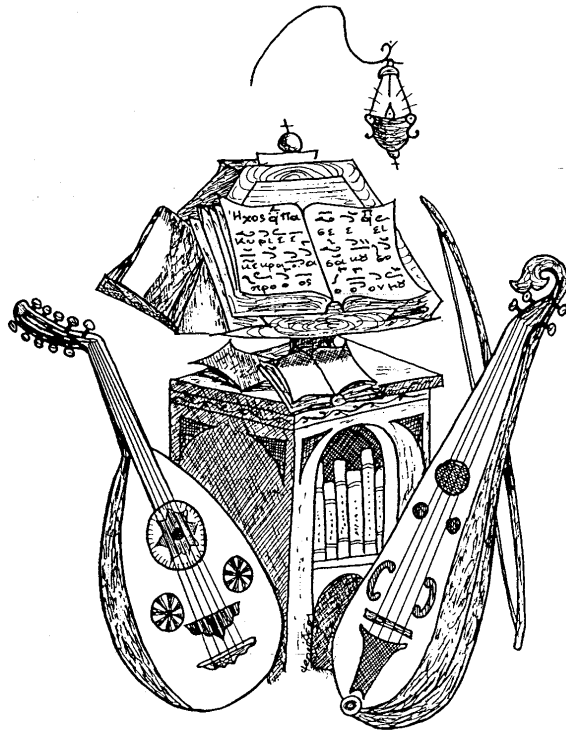

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΜΑΧΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΠΡΟΑΣΠΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

«Λεῖδω ξυνετοῖσι,
θύρας δ' ἐπίθεσθε
βέβηλοι»
(Ορφικόν)

«ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ»

ΕΤΟΣ Ζ' - ΤΕΥΧΟΣ Αριθμ. 25
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2011

ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ:
ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ 19 Τ.Κ. 25100
ΑΙΓΙΟ

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΠΡΟΑΣΠΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ**

**«ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ»
ΚΩΔ. 7587**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

- 1. Χατζηχρόνογλου Γεώργιος,**
Πρόεδρος
Αναλήψεως 51, Βριλλήσια 15235
Τηλ. 210-8030259, 6972279995
- 2. Γκοτσόπουλος Ανδρέας**
Α΄ Αντιπρόεδρος
Δοϊράνης 16, Χολαργός 15562
Τηλ. 210-6577027, κιν. 6979976423
- 3. Τζινευράκης Χαράλαμπος**
Β΄ Αντιπρόεδρος
Λαμπαδάριος Ι.Ν.Αγ. Δημητρίου
Θεσσαλονίκης Τηλ.6945749473
- 4. Ιατρίδης Νικόλαος**
Γενικός Γραμματέας
Σεφέρη 72 Ν.Ψυχικό 15451
Τηλ.210-6722723
- 5. Γιάννου Νικόλαος,**
Ειδικός Γραμματέας
Μυκηναϊκών τάφων 24, Σπάτα 19004
Τηλ. 6937417401
- 6. Σαλλάτας Σπυρίδων,** Ταμίας
Ανοιξέως 35, Καματερό 13451
Τηλ. 210-2313092
- 7. Φώτης Θεοδωρακόπουλος**
Έφορος Τηλ. 6944306683
Αγίου Ιωάννου 19, Αίγιο 25100
- 8. Πατρώνας Αντώνιος, Μέλος Δ.Σ**
Γιαννιτσά Τηλ. 6976628358
- 9. Δεσποτοπούλου Σοφία, Μέλος Δ.Σ**
Μιλτιάδου 22 – Χολαργός
Τηλ. 6972120319

ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- 1. Καραγιάννης Μιχαήλ**
- 2. Κότσικας Δημήτριος**
- 3. Σεφρελής Αναστάσιος**

**Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΜΑΧΩΝ
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΠΡΟΑΣΠΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ
«ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ»**

Αγ. Ιωάννου 19, ΤΚ 25100 Αίγιο.
Τηλ.26910-29842 FAX: 26910-23492

ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΤΗΣ ΓΝΗΣΙΑΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Και υπεύθυνος κατά Νόμον
Χατζηχρόνογλου Γεώργιος
Πρόεδρος της Π.Ε.Π.Ε.Μ.
«ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ»

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- 1. Χατζηχρόνογλου Γεώργιος**
- 2. Γιάννου Νικόλαος**
- 3. Θεοδωρακόπουλος Φώτης**
- 4. Ιατρίδης Νικόλαος**
- 5. Φλώρος Βασίλειος**

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Απόστολος Μπουρνέλης, Δικηγόρος,
Καραϊσκού 106
Πειραιάς, Τ.Κ. 18535
Τηλ. 6974407543

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φώτης Θεοδωρακόπουλος
Αγ. Ιωάννου 19, Αίγιο 25100
Τηλ. 26910-29842 FAX. 26910-23492

Ιστοσελίδα: www.myriphoon.gr

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:
myriphoon@yahoo.gr

ΕΙΔΗΣΗ

(ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΥΨΗΛΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ).

Κλιμάκιο του ιεροψαλτικού κόσμου της συμπρωτεύουσας την Παρασκευή 4 Μαρτίου το βράδυ πραγματοποίησε φιλική επίσκεψη στην πόλη της Κοζάνης. Το κλιμάκιο υποδέχτηκαν με εγκαρδιότητα στις εγκαταστάσεις του Ι.Ν. Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης ιεροψαλτικά στελέχη της πόλεως αυτής, της Βεροίας και της Φλωρίνης. Τα θέματα που συζητήθηκαν εκτενώς κατά τη συνάντηση είχαν σχέση με τον κλάδο.

Η συζήτηση κυρίως περιστράφηκε γύρω από την ευθύνη του σώματος των ιεροψαλτών για τη διαφύλαξη του ανεκτίμητου θησαυρού της εκκλησιαστικής – βυζαντινής μουσικής, που επί δύο χιλιάδες χρόνια υπηρετεί τις λατρευτικές ανάγκες της Ορθόδοξης Εκκλησίας από τα ιερά αναλόγια.

Η ανάγκη της συναντήσεως μέσα σε κλίμα αμοιβαίας αγάπης και εκτίμησης προέκυψε, καθώς κάποια εσωτερικά αμφιβόλου σκοπιμότητας κινήματα με τον καιρό όλο και καθαρότερα διαφαίνεται ότι έχουν βάλει ως στόχο να διεμβολίσουν τα πλευρά του ιερού σκάφους της πατρώας εκκλησιαστικής μουσικής και να την βυθίσουν στο σκοτεινό πυθμένα των νεοφανών και προσωποπαγών αντιλήψεών τους.

Εν όψει αυτού του κινδύνου προτάθηκε αφύπνηση του ψαλτικού κόσμου κατά περιοχές και περιφέρειες από τον εφησυχασμό, καθώς και συσπείρωση γύρω από τη μουσική της **Πατριαρχικής Επιτροπής του 1814**, η οποία πάση θυσία πρέπει να διαφυλαχθεί ακέραιη από μειοδοτικές κινήσεις. Όλοι οι παρευρεθέντες στην άτυπη πλην ουσιαστική συζήτηση, υιοθέτησαν με ενθουσιασμό το τρίπτυχο **ενημέρωση-συσπείρωση-άμυνα**.

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΩΤΑΤΟΣ
ΑΡΧΩΝ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ
ΤΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ Ι.Ν. ΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΟΦΙΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΟΦΦΙΚΙΑΛΟΣ ΤΗΣ Μ.Χ.Ε.
ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΑΛΙΔΑΔΩΡΟΣ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΚΕΪΜ 1 ΤΚ 54622 Θεσ/κη.

Προς το αξιότιμο Δ.Σ.
της Πανελληνίου ενώσεως
προασπιστών της Εθνικής Μουσικής
«ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ».

Θεσ/νίκη 6 Μαΐου 2011

Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι,
Παρακολουθώ με πολύ ενδιαφέρον τον αγώνα τον καλόν
και τις προσπάθειές σας να πεισθούν οι πάντες για την
ανάγκη διατηρήσεως και διαφυλάξεως του Ελληνικού
Θησαυρού και της Ορθοδοξίας, τουτέστιν της
Εκκλησιαστικής μας μουσικής παραδόσεως.

Σημειώνω ότι είμαστε το μόνο Έθνος στον κόσμο που
έχουμε (διαθέτουμε) δική μας σημειογραφία η οποία
καλύπτει με τρόπο Μοναδικό την Υμνολογία της
Ορθοδόξου Λατρείας.

Το όλο σύστημα παρασημαντικής της Μουσικής μας αυτής,
που ισχύει επί δύο αιώνες και μέχρι της συντελείας αυτών,
πρέπει να παραμείνει ως έχει, όπως καταγράφεται με
σαφήνεια και από το περιοδικό σας. Εξ άλλου, και η
πρόσφατη επιστολή του Αρχιεπισκόπου μας κ.κ. Ιερωνύμου
με την οποία υπενθυμίζει την γνησιότητα και την
υποχρέωση σεβασμού και εφαρμογής του συστήματος που
καθιέρωσαν οι τρεις Διδάσκαλοι το 1814, πιστοποιεί του
λόγου το αληθές.

Σε παρένθεση, επίσης υπενθυμίζω ότι η όλη προσπάθεια
για το ξεκαθάρισμα αυτής της υποθέσεως έγινε με πρόταση
δική μου προς τον μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο
και μετά από αλληπάλληλες συσκέψεις στην αρχιεπισκοπή,
παρουσία πάντοτε και του ιδίου, τέθηκαν οι βάσεις για να
ληφθεί η γνωστή απόφαση της Ιεραρχίας της Ελλάδος, με

την οποία τονίζεται ότι το σύστημα των τριών Διδασκάλων, πρέπει να παραμείνει ως έχει. Και ενώ η απόφασις αυτή είναι σαφής και το Οικουμενικό Πατριαρχείο ούτε καν το συζητεί, υπάρχει η ομάδα με την οποία ασχολείται το περιοδικό σας με συνεχή αρθρογραφία, επί ματαίω όμως.

Και εξηγούμαι.

Η ομάδα αυτή 5 ή 10 ή 100 ατόμων, πιστεύει ότι το άλφα και το ωμέγα της Βυζαντινής – Εκκλησιαστικής μας Μουσικής το εκφράζει ο Σίμων Καρράς. Εγώ τιμώ τον μακαριστό άνδρα για το σπουδαίο έργο της καταγραφής της δημόδους και εν γένει δημοτικής μουσικής παραδόσεως από όλα τα διαμερίσματα της χώρας και με χαρά έλαβα τους δύο τόμους που μου έστειλε με την σπουδαία εργασία του αυτή σε διατονικές και χρωματικές μελωδίες.

Προς Θεού όμως. Μέχρις εδώ! Ο Σίμων Καρράς δεν είναι δυνατόν να θεωρείται ο παραδοσιακός άνθρωπος της ψαλτικής τέχνης και ο μοναδικός εκφραστής αυτής, όπως θέλουν να μας τον παρουσιάζουν οι ελάχιστοι οπαδοί του.

Και επεξηγώ.

Οι δύο βασικές διαφορές μας, κατά τη γνώμη μου, είναι:

- 1) Τα σημεία εκφράσεως, ή άλλως, χαρακτήρες ποιότητας, και
- 2) Τα απηχήματα.

Καθόσον αφορά το πρώτο, επαναφέρουν χαρακτήρες ποιότητας από την παλαιά παρασημαντική επιπλέον αυτών που καθιέρωσαν οι τρεις Διδάσκαλοι.

Και τι ακριβώς συμβαίνει:

Οι χαρακτήρες αυτοί ποιότητας, έχουν την ονοματολογία τους π.χ. ομαλόν, ψηφιστόν, έτερον, κλπ. πλην όμως, η εφαρμογή τους είναι θέμα υποκειμενικό. π.χ. εγώ αλλιώς θα ερμηνεύσω το ομαλόν ή το ψηφιστόν ή το έτερον κλπ. και αλλιώς ο κάθε υπεύθυνος του αναλογίου.

Και ενώ συμβαίνει αυτό, σκεφτείτε τι θα συμβεί αν προσθέσουμε και όσα επιπλέον οι οπαδοί του Σίμωνος Καρρά θέλουν να μας επιβάλλουν.

Πρόκειται για ολέθριο λάθος που ταλαιπωρεί όσους προσπαθούν να μπουν σ'αυτήν τη διαδικασία.

Προς Θεού. Δεν χρειάζεται καμία άλλη προσθήκη. Αυτά που καθιέρωσαν οι τρεις Διδάσκαλοι, αρκούν και περισσεύουν.

Το δεύτερον: τα απηχήματα, τα οποία είναι η εισαγωγή στην μελωδία εκάστου ήχου.

Όσο πιο απλά είναι, τόσο το καλύτερο. Αντιθέτως, όταν το απήχημα αιωρείται, ακροβατεί και περιστρέφεται χωρίς συνοχή, αποκλείεται να προσγειωθεί με τρόπο που θα προσδιορίζει σαφώς τον ήχο του τροπαρίου που ακολουθεί.

Ιάκωβος Ναυπλιώτης, Κωνσταντίνος Πρίγγος, Θρασύβουλος Στανίτσας, για να μην αναφερθώ σε παλαιότερους, ουδέποτε χρησιμοποίησαν απηχήματα κινούμενα σε περιέργες τροχιές.

Πιθανόν, ορισμένοι ψάλτες, σε κάποιες εποχές, να έλεγαν ότι ήθελαν, όπως συμβαίνει και σήμερα. Αυτό, δεν είναι Παράδοσις ούτε το σωστό.

Σαν επίλογος λοιπόν, η συμβουλή μου, μία και μόνη: Σταματήστε να ασχολείστε μαζί τους. Ματαιοπονείτε. Δημιουργούνται αντεγκλήσεις και έριδες που φθάνουν στα δικαστήρια, χωρίς αποτέλεσμα, και μένει μόνον η δυσφήμιση του λειτουργημάτωνός μας.

Και στους φίλους του Σίμωνος Καρρά, η συμβουλή μου: Σεβαστείτε τις αποφάσεις της Εκκλησίας και επίσης σεβαστείτε την Παράδοση, που δεν την εκφράζει ο Σίμων Καρράς, αλλά ο τρόπος ερμηνείας όπως διαμορφώθηκε εις τον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό από Αριστείς του αναλογίου, δια μακράς και ομοιομόρφου ασκήσεως.

Και κάτι τελευταίο.

Η Εκκλησία έχει ανάγκη προσαρμογής των ύμνων στη σημερινή πραγματικότητα. Ο χρόνος μας κυνηγάει και τα πολύ αργά μαθήματα έχουν τη θέση τους ιστορικά και σε άλλες εποχές. Βοηθείστε την Εκκλησία γιατί η μουσική μπορεί να μην είναι ο σκοπός, αλλά είναι το μέσον για την τέλεση των ακολουθιών της Ορθοδόξου Λατρείας.

Χριστός Ανέστη και αγαπάτε αλλήλους.

Με την δήλωση ότι εκφράζω τις προσωπικές μου απόψεις και ότι δεν πρόκειται να επανέλθω επί του ιδίου θέματος, διατελώ,

Με ιδιαίτερη τιμή
Χαρίλαος Ταλιαδώρος

----- . -----

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ...

**Γεωργίου Χατζηχρόνογλου, Προέδρου της Π.Ε.Π.Ε.Μ,
Αρχοντος Ύμνωδού της Μ.Τ.Χ.Εκκλησίας**

Στὸ προηγούμενο Μουσικολογικὸ Συνέδριον ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Ἀθήνα τὸν Δεκέμβριον τοῦ 2009, ὁ κ. Λ. Ἀγγελόπουλος εἶχε εἰσηγηθῆ τὸ ἱεροψαλτικὸ θέμα: «ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ» καὶ ὁ ὑπογράφων τὴν ἴδια ἡμέρα, τὸ ἐπίσης ἱεροψαλτικὸ θέμα: «ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΑΝΑΛΟΓΙΟΥ».

Ὁ καθένας γι' αὐτὰ ποὺ λέει καὶ γι' αὐτὰ ποὺ γράφει, κρίνεται καὶ χαρακτηρίζεται, ἐκφράζει τὶς σκέψεις τοῦ μὲ θάρρος καὶ παρρησία καὶ, φυσικὰ, δὲν θεωρεῖ ὅτι ἀπαξιώνεται μὲ κάποια ἀπ' αὐτὰ ποὺ πιστεύει. Νὰ, λοιπὸν, τί ἐλέχθη στὶς δύο εἰσηγήσεις ποὺ ἀφοροῦσαν στὸν ἱεροψάλτη καὶ τὴ Βυζαντινὴ Μουσικὴ, μὲ ἓνα -ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ- σύντομο σχολιασμό, ἀπὸ μέρους μας, κάποιων σημείων τῆς πρώτης, εἰσήγησης.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Περιγράφεται ἱστορικὰ τί ἔγινε τὸν 19^ο καὶ 20^ο αἰῶνα ἀπὸ τὸν Κ. Ψάχο καὶ τὴν «ἐκκολαπτόμενη ἤδη ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 19^{ου} αἰῶνα... ἐκτροπὴ τοῦ Ἰωάννη Σακελλαρίδη». Τὸν «ἐμπλουτισμὸ τοῦ ψαλτικοῦ δυναμικοῦ» μετὰ τὴν Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ καὶ τὰ γεγονότα τῆς Κωνσταντινούπολης, ἀλλὰ καὶ «τὸν ἐκφυλισμὸ τῶν διαστημάτων καὶ τὴν ἀποξήρανση τῆς ἔκφρασης ἀπὸ τὴν ᾠδειακὴ διδασκαλία μὲ κλειδοκύμβαλον» (!), «τὴν

ισοπέδωση καὶ καταστροφή τῶν διαστημάτων, τῶν ἤχων καὶ τῶν ῥυθμῶν ἀπὸ τὴν ἐκτροπή» τοῦ Ἰ. Σακελλαρίδη.

Συμφωνοῦμε μερικῶς μὲ τὰ προηγούμενα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἦταν ὁ κανόνας καὶ ἀφοροῦσαν μόνο τὴν Ἀθήνα. Ὡστόσο βλέπουμε μία ἐπιλεκτικὴ ἐξιστόρηση γεγονότων, γιὰ νὰ περιγραφῆ ἓνα κακὸ παρόν, πὺ διαγράφει ἓνα ζοφερὸ μέλλον. Παραλείπεται π.χ. ἡ δράση τοῦ Κ. Ψάχου, ἡ πρωτοψαλτία τῶν ὀγκολίθων Ἰακώβου Ναυπλιώτη, Κων. Πρίγγου καὶ Θρ. Στανίτσα, ἡ διδασκαλία τοῦ Γ. Χατζηθεοδώρου, ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἐμμ. Φαρλέκα, οἱ ἀγιορειτὲς μοναχοί, ὁ Μαν. Χατζημάρκος, ὁ Σπ. Περιστέρης, ἡ σχολὴ τῆς Θεσσαλονίκης, οἱ ἐκδόσεις «ΖΩΗ» καὶ παραδόξως ἀπουσιάζουν τα γεγονότα τοῦ 19ου αἰῶνα ὅπου ἀναφέρεται μόνο ἡ δράση τοῦ Ἰ. Σακελλαρίδη καὶ ἀποσιωπείται τὸ γεγονὸς τῆς σύστασης δύο παρτιαρχικῶν μουσικῶν επιτροπῶν.

Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ δυτικότερο περιβάλλον (ὅπως ἐξιστορεῖται), τὸ 1982 καταλαμβάνει ὁ εἰσηγητὴς τὸ ἀναλόγιο τοῦ Ἰ.Ν. Ἀγ. Εἰρήνης ὁδοῦ Αἰόλου (καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ - κατὰ τὸν εἰσηγητὴ - ἱστορικὸ μᾶλλον γεγονὸς, ἀφοῦ ἡ περιγραφή τούτου καταλαμβάνει μιὰ ὀλόκληρη σελίδα τοῦ γραπτοῦ κειμένου τῆς εἰσηγήσεώς του), γιὰ νὰ περάσουμε στὴν «ἴδρυση τοῦ Πειραματικοῦ μουσικοῦ σχολείου τῆς Παλλήνης» καὶ στὴν ἐκδοση τοῦ θεωρητικοῦ τοῦ Σ. Καρᾶ, «ἔργο πὺν δεσπάζει στὸ μουσικὸ στερέωμα τοῦ 20οῦ αἰῶνα» (Σ.Σ. τὸ ὁποῖο... ἐπανεφέρε τα διαστήματα τῶν 5 ½ , 23 ½ , 3,25 μορίων, καὶ προφανῶς -κατὰ τὸν εἰσηγητὴ- ὑγράνθηκε ἔτσι ἡ «ἀποξηραμένη» ἔκφραση μὲ τὴν ἔξω πεταστή, τὸν μόνιμα Γα δίεση, τὸν αἰσθητικὰ καὶ θεωρητικὰ ἀκαταλαβίστικο Β' ἤχο κ.λπ.).

Δηλαδή, ἂν ἔχουμε καταλάβει καλὰ, τὸ κεντρικὸ νόημα πὺν βγαίνει ἀπὸ ὅσα μέχρι τὸ σημεῖο αὐτὸ ἀναφέρει ἡ εἰσηγήση αὐτή, χωρὶς καμμία διάθεση παρερμηνεύσεώς της, τὰ σημαντικὰ γεγονότα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα γιὰ τὴ χώρα μας ἦταν... ἡ ἐκτροπή τοῦ Ἰ. Σακελλαρίδη, ἡ κακὴ ὠδειακὴ διδασκαλία, ἡ κάλυψη τοῦ

ἀναλογίου τῆς Ἀγ. Εἰρήνης ἀπὸ τὸν εἰσηγητὴ καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ θεωρητικοῦ τοῦ Σ. Καρᾶ; Ἐγείρεται τὸ εὐλόγο ἐρώτημα, μήπως αὐτὰ λέγονται ἔτσι γιὰ νὰ ἀκούσουν καὶ νὰ μάθουν οἱ μαθητές τους, πὺ εἶχαν συγκεντρωθῆ στὴν αἴθουσα τοῦ Παρνασσοῦ, πῶς «ἔσωσαν» τὴ Βυζαντινὴ Μουσικὴ οἱ δάσκαλοί τους;

Στὶς ἐπόμενες πέντε περίπου σελίδες ἀναφέρεται στὴν «ἐξαιρετικὰ βίαιη ἐπίθεσις ἐναντίον τοῦ Δασκάλου Σίμωνος Καρᾶ καὶ ἐκείνων πὺ ἐκτιμοῦν τὶς ἐπιστημονικὲς ἀποδείξεις τῆς συστηματικῆς διδασκαλίας του». Καὶ ἀκολουθοῦν τὰ δικαστήρια ὅπου ἔσυρε ὁ εἰσηγητὴς τοὺς ψάλτες – γεγονός πὺ ουδέποτε ἔχει ἐπαναληφθεῖ στὴν ἱστορία τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς - καὶ οἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων ἐναντίον τῶν Β. Κατσιφῆ, Δ. Ἰωαννίδη, Ἰ. Δαμαρλάκη, Μ. Χατζημάρκου καὶ Χ. Χατζηνικολάου. Οἱ ἐν λόγῳ μνηυθέντες συνάδελφοι, ἀνεκάλεσαν ἢ διασκεύασαν τὶς ἀκραῖες ἐκφράσεις τους, ἐναντίον τοῦ θεωρητικοῦ τοῦ Σ. Καρᾶ καὶ τῶν συνεχιστῶν του γιὰ νὰ μὴ δώσουν συνέχεια σὲ μιὰ διαμάχη μέσα στους κόλπους τῆς μουσικῆς. Αὐτὸ χαρακτηρίστηκε ὡς καταδίκη ἀπὸ τα δικαστήρια. «Νόμιζαν ὅτι θὰ μᾶς ἐξουδετέρωναν», καταλήγει χαιρέκακα. Στὴν συνέχεια στρέφεται ἐναντίον τοῦ πατρὸς Ἀθανασίου Σιαμάκη, ὁ ὅποιος ἐτόλμησε νὰ κριτικάρει «δικὴ τους» θεωρητικὴ ἔκδοσις καὶ νὰ τὴν ἀπορρίψει ἐπιστημονικά. Τὸν χαρακτηρίζει «ὀψιμαθῆ», «ἡμιμαθῆ» καὶ «εἰς τὸ ἔπακρον ἔμπαθῆ κληρικό». Ἐκτὸς κειμένου εἶπε καὶ ἄλλα, πὺ δὲν τὰ ἀναφέρουμε γιὰ τὰ ἡχητικὰ ντοκουμέντα, ἔστω ἀληθῆ, πλὴν ὅμως χρησιμοποιούμενα χωρὶς τὴ συναίνεση τοῦ ὁμιλητοῦ... δὲν ἀποτελοῦν ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα στὰ δικαστήρια. Καταλήγει: «Εἶναι φράσεις πὺ ἀποκαλύπτουν τὰ μύχια τῆς ψυχῆς καὶ τὴ διακαῆ ἐπιθυμία τοῦ συντάκτη... καὶ τῶν ὁμοφρόνων του, νὰ τεθοῦμε ἐκτὸς Ἐκκλησίας. Ἀβυσσαλέο τὸ μῖσος πὺ ἐξέμεσε. Εἶναι δυνατόν νὰ βγαίνει ἀπὸ τὴ γραφίδα κληρικοῦ τόσο μένος, γιὰ πράγματα πὺ δὲν κατέχει, ἄλλα πὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ τεκμηριώσῃ καὶ ἄλλα πὺ τὰ διαστρεβλώνει...».

«Δὲν τὰ κατέχει», «δὲν μπορεῖ νὰ τὰ τεκμηριώσῃ»... Ποιός; Ὁ π. Σιαμάκης, πού ἔχει μεταφράσει τὰ θεωρητικὰ ἀρχαίας μουσικῆς τοῦ Ἀλύπιου, τοῦ Κλεωνίδη καὶ τοῦ Πλουτάρχου τοῦ Ἀθηναίου; Ἦδη ἐξελίσσεται ἡ δίκη τοῦ π. Σιαμάκη, ὁ ὁποῖος δὲν θέλησε νὰ κάνει κι αὐτὸς μὴνυση γιὰ ἐξύβριση, ἀποδεικνύοντας στὴν πράξη πὼς ἔχει ἐκκλησιαστικὸ ἦθος, συνείδηση καὶ ἀγάπη, καὶ ὄχι αὐτὰ πού τοῦ καταλογίζει.

Καὶ συνεχίζει γιὰ τὸ πόσο «ώραῖα» πράγματα κάνουν οἱ ἴδιοι καὶ πόσο τοὺς ἀποδέχονται τὸ Πατριαρχεῖο, ὁ ἀοίδιμος Μητροπολίτης Πατρῶν κυρὸς Νικόδημος, ἡ πανεπιστημιακὴ κοινότητα. Ἐνῶ οἱ ἄλλοι κάνουν «συζητήσεις καφενεϊακοῦ τύπου», «μονομερῆ πολεμικὴ»(!), ἔχουν «ἔμμονη ἀντίληψη νὰ ἐξαφανισθεῖ (ἂν ὄχι νὰ καεῖ ἐπὶ τῆς πυρᾶς) ὁποῖος καὶ ὅτι δὲν ἐγκρίνουν». «Ὀλοκληρωτικὴ συμπεριφορὰ», «ἀποκλείεται ἐκ τῶν προτέρων διάλογος», «ἡ ἀνοχή... ἀποθραύνει τὴν ἡμιμάθεια, τὴ μισαλλοδοξία, τὸν ἐγωισμό, τὸ φθόνο, τὴν κακία». «Αὐτοὺς πού ἔχουν βρεῖ κάποιον νόημα στὴ ζωὴ τους μὲ τὴν ἐπίθεση στὸ ἔργο τοῦ Σ. Καρᾶ, γιὰτὶ ἀλλιῶς ποιὸς θὰ τοὺς ἤξερε;».

«Μπράβο» μετριοφροσύνη ψάλτη, καὶ παράδειγμα δασκάλου, μέτρου στίς ἐκφράσεις, συναδελφικῆς ἀγάπης καὶ «επιστημονικῆς» ἀντίκρουσης τῶν ἀντιθέτων πρὸς αὐτοὺς ἀπόψεων (γιὰ τὴν ὁποῖαν κατηγορεῖ τοὺς ἄλλους ὡς δῆθεν στερουμένους τῶν ιδιοτήτων αὐτῶν)!

Αὐτὰ εἰπώθηκαν, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀντίληψη τοῦ εἰσηγητῆ γιὰ τὰ προβλήματα τῆς μουσικῆς μας, μ' αὐτὸ τὸν τρόπο φανατίζει τοὺς μαθητὲς του καὶ ἰσοπεδώνει καταξιωμένους ἀπὸ τὸν πιστὸ λαὸ ψάλτες. Φαντασθῆτε, ἀμούστακοι ἀκόμα μαθητὲς του, μιλοῦν ἀπαξιωτικὰ καὶ δημόσια γιὰ τὸν Στανίτσα, ἀκόμη καὶ τὸν Ναυπλιώτη, χωρὶς ἴχνος ντροπῆς, γιὰ ψάλτες πού ἔχουν ἤδη γράψει λαμπρὴ ἱστορία στὴ μουσικὴ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἔτσι τοὺς μαθαίνουν. «Ἡ ἱστορία μας ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Καρᾶ» καταλήγει ὁ εἰσηγητής.

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΑΝΑΛΟΓΙΟΥ

Ἡ δική μας εἰσήγηση προηγήθηκε καὶ εἶχε ἄλλο προσανατολισμό, ἄλλη διάθεση, ἄλλο σκοπό. Ἐνωτικό. Ἀπευθυνόταν ἀπὸ συνάδελφο σὲ ὁμοτέχνους του. Θέματα πὸν ἀκροθιγῶς ἐθίχθησαν:

1. «Ὁ ψάλτης χωρὶς τὰ ἐρείσματα τῆς ἐπιστήμης δὲν θὰ εἶχε οὔτε ταυτότητα, οὔτε μέλλον». Ἀλλὰ καὶ «οἱ ἐπιστήμονες χωρὶς τὴν σωστὴ ἔκφραση τῆς τέχνης ἀπὸ χαρισματικὸ ἱεροψάλτη, δὲν θὰ εἶχαν ἀντικείμενο μελέτης. Πῶς νὰ μελετήσεις τὸν Ἑρμῆ τοῦ Πραξιτέλη ἂν δὲν ὑπῆρχε... Πραξιτέλης;». «Εἶναι σαφὲς ὅτι ὁ ἕνας χρειάζεται τὸν ἄλλο, καὶ τοὺς δύο μαζὶ μᾶς χρειάζεται ἰσότημα καὶ ὁμότημα ἢ μουσικὴ τῆς Ἐκκλησίας μας».

2. Ἡ προσωπικότητα τοῦ ἱεροψάλτη εἶναι πολυδιάστατη. Τὸ «φωνή-φωνή-φωνή» ὡς προσὸν ἔχει κατὰρρίφθει. «Οἱ ἄριστες φωνητικὲς ἰκανότητες εἶναι μέγιστο προσὸν τοῦ ψάλτη, ἀλλὰ καὶ κάκιστος σύμβουλος». Θέλει προσοχή. «Δὲν διακρίθηκαν ὅλοι οἱ καλλίφωνοι. Ὅσοι ὅμως διακρίθηκαν... ἦταν καλλίφωνοι». «Μπορεῖ ὁ μέτριος νὰ διακριθεῖ; Ὁχι. Ὅσο κακὸ κάνει στὸν καλλίφωνο ἢ ἀμάθεια, τόσο καὶ περισσότερο κακὸ κάνει ἢ μόρφωση τοῦ φάλτσου, πὸν πείθει τοὺς ἀδαεῖς πῶς τὸ φάλτσο ψάλσιμο εἶναι σωστό... παραδοσιακό. Ἐλεος!!». Καὶ φυσικὰ μὲ αὐτό, σὲ καμιά περίπτωσι δὲν υπονοοῦμε κάποιον.

3. Ὁ Κουκουζέλης, ὁ Π. Λαμπαδάριος, ὁ Ἰάκωβος, ὁ Δανιήλ, ὁ Βαλάσιος, ὁ Μπερεκέτης, ὁ Ἐφέσιος, ὁ Γρηγόριος, ὁ Κωνσταντῖνος δὲν τροποποιοῦνται, δὲν «ἀναλύονται», δὲν διασκευάζονται, δὲν ἐξωραΐζονται. Μόνον μελετῶνται. Καὶ τότε ὁ ψάλτης ἐκφράζεται καὶ δὲν συλλαβίζει σύμβολα, δημιουργεῖ καὶ δὲν μιμεῖται, ἀναπτύσσει προσωπικότητα καὶ δὲν κλωνοποιεῖται. «Ψάλτης εἶναι κάτι πολὺ εὐρύτερο. Εἶναι στάσι ζωῆς». «Εἶναι ἢ φωνὴ τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ Θεό του». «Εἶναι διακονία. Εἶναι συμπροσευχή... εἶναι εὐγνωμοσύνη, γιατί σ' αὐτὸν ὁ Θεὸς παραχώρησε τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ὑμνεῖ. Εἶναι εὐλογία

τῶν ἀπὸ πάππου πρὸς πάππο ἁγίων Πατέρων... ὑμνογράφων καὶ μελοποιῶν».

4. «Ψάλλης εἶναι ἦθος, συναδελφικότητα, θυσία, σεβασμός, ἐπίγνωση, κόπος καὶ δράση, στοργή, καθαρότητα, λεβεντιά, ἀλήθεια, εἶναι πάνω ἀπ’ ὅλα ἀγάπη... Κι ὅταν ψάλλει, πρέπει ν’ ἀφήνει τὴν ψυχὴ του νὰ γεμίζει φῶς καὶ ἀγαλλίαση καὶ νὰ τὰ σκορπάει γύρω του».

«Κλείνω τοὺς «Διαλόγους τοῦ ἀναλογίου», μὲ αὐτὰ ποὺ μᾶς λέει ὁ Μέγας Βασίλειος. Νὰ δοῦμε πόσο κοντὰ εἴμαστε σὲ αὐτὰ ποὺ μᾶς κληροδότησε, γιὰ νὰ συνέλθουμε. Καλὲς καὶ οἱ ἐπιστῆμες καὶ οἱ καλλιφωνίες... μόνο ὅταν περιστρεφόμεστε μέσα στὸν ὀρίζοντα ποὺ ὤρισαν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας».

Μέγας Βασίλειος: Ὁμιλία Α' εἰς τὸν Α' ψαλμό.

«Ψαλμὸς γαλήνη ψυχῶν, βραβευτῆς εἰρήνης». Ὁ ψαλμὸς συσφίγγει τὴ φιλία, «ἐνώνει τὰ διεστῶτα, συμφιλιώνει τοὺς ἐχθρούς». Διότι «τίς δύναται ἐχθρὸν ἠγεῖσθαι, μεθ’ οὗ μίαν ἀφῆκεν πρὸς Θεὸν τὴν φωνήν;». Ὡστε ἡ ψαλμωδία «τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν παρέχει τὴν ἀγάπην».

Ἔτσι τελείωσε ἡ εἰσήγησή μας.

----- . -----

ΠΕΡΙ ΑΣΕΒΩΝ ΣΥΚΟΦΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΒΡΙΣΤΩΝ

ΤΟΥ Κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Ε. ΑΚΡΙΔΑ
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΟΥ – ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΟΥ – ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ
Τ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ Π. Ε. Π. Ε. Μ. «ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ»

Κατὰ τὴν διαρεύσασα βετία εἶχα τὴν τιμὴ νὰ εἶμαι αἰρετός πρόεδρος τῆς Π. Ε. Π. Ε. Μ. «ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ» καὶ φυσικά εἶχα καὶ τὴν εὐθύνη τῆς ἐκδοσης τοῦ περιοδικοῦ μας. Μεῖς ἰδιαίτερη σχολαστικότητα ἐλέγχαμε τὰ πρὸς δημοσίευση κείμενά μας, ὥστε νὰ εἶναι ἀπόλυτα τεκμηριωμένα, εὐπρεπῶς διατυπωμένα καὶ γενικῶς νὰ τηροῦν αυστηρῶς τῆς κανόνες τῆς δημοσιογραφικῆς δεοντολογίας. Παρὰ ταῦτα, δεχόμεστε μονίμως σκληρὲς κατηγορίες ἀπὸ τὴν ομάδα τῶν διαδόχων τοῦ Σ. Καρὰ ὡς – δήθεν – ἀσχετοὶ με τὴ μουσικὴ μας, ἀσεβεῖς, συκοφάντες

και υβριστές! Έτσι, αναγκάζομαι – δυστυχώς – να παραθέσω εδώ μερικά αδιάσειστα και αδιάψευστα στοιχεία, προκειμένου να πληροφορηθούν οι αναγνώστες μας – τουλάχιστον – σχετικά με το ποιοί φαυλολογούν και υβρίζουν ποιούς και γιατί.

Θα αρχίσω με παράθεση θέσεων και απόψεων του γεννήτορα της νεοφανούς «σχολής», του Σ. Καρά. Στίς σελ. α – β του Α' τ. του θεωρητικού του καταβάλλει προσπάθεια να θέσει στο περιθώριο το «Μέγα Θεωρητικόν» του Χρυσάνθου, ως – δήθεν – ελλιπές και ακατάλληλο, καταλήγοντας ως εξής: «Η Κρηπίς του Φωκαέως και τα μέχρι των ημερών μας εγχειρίδια θεωρητικά της εκκλησιαστικής μουσικής, έκαστον μιμούμενον, συνήθως τα προ αυτού, ουδέν συνεισέφερον επί πλέον εις την γνώσιν των πραγμάτων...» Δηλαδή, θεωρεί όλα τα επί 150 χρόνια εκδοθέντα θεωρητικά ως ελλιπή και ακατάλληλα και το 1982 κυκλοφορεί το δικό του, αποστασιοποιημένο από όλα τα προηγούμενα, θεωρητικό με τις γνωστές εξωπραγματικές τοποθετήσεις του. Στη σελ. γ' (τ. Α') γράφει ότι για τη συγγραφή αυτού του ανατρεπτικού θεωρητικού του συνέτρεξαν εκ «Θεού συγκυρία», όπως «η κατά την 24^{ην} Δεκεμβρίου του 1940, εκ τυχαίας χειρονομίας, πτώσις του μουσικού παλαιογραφικού παραπετάσματος, ήτις επέτρεψε να φανή το... σύστημα της παλαιότερας μουσικής γραφής»!!! (σελ. δ'). Δηλαδή οδηγούμενος από κάποιο «όραμα» ο Καράς, συνέγραψε το ανατρεπτικό – σε θεωρία και πράξη – θεωρητικό του, στρεφόμενος κατά πάντων των επιστημόνων θεωρητικών και των μαϊστόρων της πράξης. Ενδεικτικές είναι οι φράσεις που ακολουθούν: «Ταύτα καθ' όσον, με το επί 75τίαν όλην επιμόνως εφαρμοζόμενον εις τα ωδεία παραμορφωτικόν βυζαντινο –ευρωπαϊκόν σύστημα διδασκαλίας· και ταύτα εν γνώσει και της Εκκλησίας και της Πολιτείας» (τ. Α' σελ. δ'). «Καλύτερα να έχωμεν ψάλτας βυζαντινούς ευρωπαϊκώς απαιδευτους, παρά παραχαράκτας και ανατροπείς της μουσικής μας παραδόσεως μετά διπλωμάτων άνευ αντικρύσματος... (τ. Α' σελ. ε'). (...)

«Ουδ' αυτοί οι φιλόλογοι ασχολούνται πλέον με την τους αυτούς όρους και ποδικά σχήματα σώζουσιν αρχαίαν μετρικήν» (τ. Α' σελ. ε'). (...) «Χωρίς της γνώσεως των χειρονομιών... άλλως θα ψάλλη ο δυτικομαθημένος βυζαντινός μουσικολόγος, άλλως ο ωδειακός ψάλτης της βυζαντινής μουσικής, άλλως ο κατά το σύγχρονον καινοφανές πανηγυριώτικον ύφος ψάλλων διεθνούς (!) φήμης ιεροψάλτης και χοράρχης... Η περί χειρονομιών έκθεσις, θέλει χρησιμεύσει και ως προπαδεία.... Και όχι με αρρύθμους και ατόνους μουσικολογικάς ξηροφωνίας».... (τ. Α' σελ. στ'). Στην υποσημείωση γράφει: «... επιτρέπεται να ερωτήσωμεν τους επιδόξους φίλους ινστιτουτογούς, ... πιστεύουν ειλικρινώς ότι με τας ξηροφωνίας και αρρύθμους στοιχειώδεις γνώσεις μουσικής γραφής, που επί τι διάστημα διδασκόμενοι προσκομίζουν εκ της Δύσεως... τα βυζαντινο – ευρωπαϊκά μουσικά κολυβογράμματα των Ωδειακών Σχολών Βυζαντινής Μουσικής... εμπορούν να προβάλλωνται διαυθεντευταί και κήνσορες της βυζαντινής μουσικής διά των ινστιτουτών; ... Ας όψονται δε τα εύκολα ωδειακά διπλώματα βυζαντινής (!) μουσικής και όχι η Σχολή του Μουσικού Συλλόγου... Ούτε πταίει ο «πεπαλαιωμένος» - χαρά εις τον συγχρονισμένον των ωδειακών Σχολών – τρόπος διδασκαλίας και άλλα παιδαριώδη φανταστικά παίγνια και παραμύθια της Χαλιμάς, άτινα φίλος ωδειακός βυζαντινομουσικολόγος εις το περιοδικόν «Ντέφι» 10 – 11 – 1982 σελ. 32 σοβαροφανώς αναφέρει. Με ενός και δύο ετών φοίτησιν εν τη Δύσει γίνεται – αν γίνεται – κανείς βυζαντινός μουσικολόγος, τεχνίτης όμως... ποτέ» (σελ. ζ') «Έχομεν ανάγκην γνησίων βυζαντινών και μη ωδειακών Σχολών και ψαλτών και όχι δυτικοβυζαντινών μουσικολόγων· μερικάί υποτροφίαί ακόμα εις την Δύσιν και το είδος θα κηρυχθεί εν υπερεπαρκεία». Στον Β' τ. σελ. 218, ο Σ. Καράς γράφει: «Οι ψάλται προβάλλουν συνήθως, το ότι υπήρξαν μαθηταί του δείνα ή του τάδε διδασκάλου – έπαινοι επί πατραγαθία αντί επ' ανδραγαθία, - οι ωδειακοί προβάλλουν και τα διπλώματα «αρμονίας»! και επομένως

τα ξεύρουν, ενώ η κατάσταση βαίνει από του κακού εις το χειρότερον».

Καράς, λοιπόν, εναντίον όλων. Επιστήμονες θεωρητικοί, μαϊστορες ψάλτες, πεπειραμένοι μουσικοδιδάσκαλοι, ωδεία, καθηγητές μουσικής, βυζαντινομουσικολόγοι, ινστιτούτα, φιλόλογοι και φυσικά όλοι οι ψάλτες και χοράρχες, ακόμα και η Εκκλησία και η Πολιτεία (!), - κατά τον Καρά - είναι όλοι τους για τον καιάδα.

Και ερχόμαστε στον «πρώτο μετά τον ένα» και υπερφανατικό συνεχιστή του έργου του «ενός», κ. Λυκούργου Αγγελόπουλο. Στο περιοδικό «ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΤΟΝΟΣ», τ. 33, ο κ. Αγγελόπουλος γράφει: «Το βιβλίο «Μουσικός Διάλογος» του κ. Γ. Σταθόπουλου, είναι μια εξαιρετικά τεκμηριωμένη απάντηση σε επιστολή κληρικού, που αποπειράται, χωρίς γνώση, χωρίς τεκμηρίωση, αλλά και χωρίς αιδώ, να κατηγορήσει, να πλήξει και να συκοφαντήσει τη συστηματική διδασκαλία του Σίμωνος Καρά. Αποτελεί δε ακόμα ένα παράδειγμα το πόσο ευθέως ανάλογα βαδίζει η ημιμάθεια με την μισαλλοδοξία». Με αυτή την τελευταία πρότασή του συμφωνούμε απολύτως με τον κ. Αγγελόπουλο αφού - όπως την διατυπώνει παραμπέμπει στο βιβλίο του κ. Σταθόπουλου.

Στον «ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΤΥΠΟ» (7 - 9 - 2007 φυλ. 1701), ο κ. Αγγελόπουλος σε μακροσκελέστατο άρθρο του με τίτλο «Διευκρινίσεις προς ΥΠΕΡΜΑΧΟΥΣ» γράφει: «Δεν θάξιζε να απαντήσει κάποιος σε όσα καταφανάως κακόβουλα, συκοφαντικά και μισαλλόδοξα γράφουν... οι κρυπτόμενοι κάτω από την ανωνυμία... «ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ». (...) να σταματήσουμε τις συκοφαντίες και τις ύβρεις εναντίον ημών και των συνεργατών μας... Θέλω να καταγγείλω και να στιγματίσω τον απύθμενο δυτικομεσαιωνικό σκοταδισμό, που εκπορεύεται από το θλιβερό αυτό κείμενο των ανωνύμων επιστολογράφων σας και βάλλει ευθέως κατά της καθόλου πνευματικής ζωής και της ελευθερίας του πνεύματος... στο σημείο αυτό εντοπίζεται και ο κύριος στόχος του σκοταδισμού... από την εποχή του θανάτου του

σοφού Δασκάλου Σίμωνος Καρά κι έπειτα, οι κρυπτόμενοι σήμερα κάτω από την ανωνυμία... «ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ», προσπαθούν με συκοφαντίες και ύβρεις – γιατί δεν έχουν καμιά επιστημονική τεκμηρίωση – να σπιλώσουν και να πλήξουν τη συστηματική διδασκαλία του Σίμωνος Καρά. Προσπαθούν με τις συκοφαντίες τους... γιατί έτσι αποκαλύπτεται η δική τους γυμνότητα. Γι' αυτό και όλη αυτή η εμπάθεια, η μισαλλοδοξία και η απεγνωσμένη προσπάθειά τους να μας κατασυκοφαντήσουν στις εκκλησιαστικές αρχές... γιατί με συκοφαντίες και ύβρεις, το μόνο που επιτυγχάνουν είναι να βρίσκονται κάθε φορά αντιμέτωποι με τη Δικαιοσύνη».

Σκληρότερος του Καρά ο κ. Αγγελόπουλος, αποκαλεί όλους τους προσηλωμένους στα παραδεδομένα και καθιερωμένα, που εκπροσωπούνται και από την Πανελλήνια Ένωση Προασπιστών της Εθνικής Μουσικής «ΟΙ ΥΠΕΡΜΑΧΟΙ», μας αποκαλεί ανανδρους (ανώνυμους!), άμουσους, άσχετους, αναιδείς, συκοφάντες, μισαλλόδοξους, σκοταδιστές και υβριστές, ειδωλοποιώντας τον, κατ' αυτόν, «σοφόν διδάσκαλον» Καρά, αναμασώντας μονίμως την «συστηματική διδασκαλία του» και καταλήγοντας με την προσφιλεστάτη απειλή του για προσφυγή στη Δικαιοσύνη.

Στην ιστοσελίδα «Ψαλτολόγιον» ο καθηγητής κ. Γ. Ν. Κωνσταντίνου γράφει προς Δημήτρη συντονιστή: «Βρε Δημήτρη, κάνε κάποιο ιδιαίτερο χώρο για της «κλαίουσες μυροφόρες»... να βγάλουν κανένα περιοδικό – εφημερίδα espes – ωχ... κάνε και διαγωνισμό κριτικής του στυλ «Ξέρεις να βρίζεις; έχεις βήμα»... α) για τόνωση θάρρους, αυτοεκτίμησης, αυτοπεποίθησης και συγκάλυψης του φαινομένου του «γενιτσαρισμού» κατά Καρά – Αγγελόπουλου... και β) για υπακοή, εύρεση υποστηρικτών, χειροκροτήματα και συγχαρητήρια: υπέρ Ναυπλιώτου, Πρίγγου, Στανίτσα κ. ά. Κάνε βρε αδερφέ ένα χώρο, κάτι σαν τα μεσημεριανά της Ελληνικής τηλεόρασης (μόνο που εκεί οι «ατραξιόν» είναι με στυλ λίγο μπουτάκι, λίγο στηθάκι, λίγο «εδρουλάκι»... Εδώ όλα τα προαναφερθέντα να είναι διά

του λόγου λίγο ξέ «μπουτα», λίγο ξέ «στηθα» και λίγο ξέ «εδρα» εν ονόματι της παραδόσεως». Σαφέστατες λοιπόν οι «επιστημονικές» απόψεις του κ. διδάκτορος. Και πιο κάτω ο ίδιος προς τον κ. Κουμπαρούλη γράφει: «Αφήνετε εντέχνως τα μηνύματα των διαφόρων εφαρμοστών του Αυνάν»... Και ο ίδιος κ. Κωνσταντίνου προς τον Δημήτρη Σκρέκα στην ίδια ιστοσελίδα γράφει: «... Κρίμα και σε είχα για έξυπνο... Αγραμματicious Skrekix!!! ... Νάσαι καλά Αγραμματicious Skrekix!!! ... Συνεχίζεις να παραμένεις ένας αγραμματicious... Κατάλαβες Αγραμματicious Skrekix;» Σημειώνουμε ότι ο κ. Δ. Σκρέκας είναι καθηγητής κλασσικής φιλολογίας, με μεταπτυχιακό και διδακτορικό στη βυζαντινή φιλολογία στην Οξφόρδη και είναι ερευνητής Ελληνικών Χειρογράφων στη Βρετανική Βιβλιοθήκη του Λονδίνου. Παρά ταύτα ο κ. Κωνσταντίνου, συνεχώς του επιτίθεται ειρωνικά και υβριστικά αποκαλώντας τον ευθέως μη έξυπνο, αγράμματο και παραφθείροντας το επώνυμό του! Ωστόσο ο κ. Σκρέκας δεν προσέφυγε στη Δικαιοσύνη για προσβολή της προσωπικότητας, του επιστημονικού του κύρους και την παραφθορά του επωνύμου του από μέρους του κ. Κωνσταντίνου. Ομως, ο ίδιος ο κ. Κωνσταντίνου, με ανυπόστατες κατηγορίες, έσυρε στα Δικαστήρια τον πανεπιστήμονα και φωτισμένο κληρικό με την πληθώρα των επιστημονικών συγγραμμάτων, τον Αρχιμανδρίτη π. Αθανάσιο Σιαμάκη, για το άψογο επιστημονικό σύγγραμμά του «Το θεωρητικό του Χρυσάνθου Μουσικοφιλολογικώς» και με απαιτήσεις: α) να ριφθεί στην πυρά το εν λόγω σύγγραμμα, β) χρηματικές αποζημιώσεις και γ) (άκουσον άκουσον) τον εγκλεισμό στη φυλακή του λαμπρού επιστήμονος κληρικού!!!

Στην ίδια ιστοσελίδα κάποιος που υπογράφει «Δανιήλ» γράφει στον κ. Κωνσταντίνου: «Γεώργιε!!! το μήνυμά σου είναι άκρως προκλητικό, μη μουσικό. Στον τύπο και στην ουσία Α – ΠΑ – ΡΑ – ΔΕ – ΚΤΟ και Α – ΝΑΝ – ΔΡΟ». Και πιο κάτω, κάποιος που υπογράφει «παλαιό μέλος», γράφει:

«Εδώ δεν σεβάστηκε τον Πρίγγο, στον Σκρέκα θα κολλή-
σει;»

Επίσης στην ίδια ιστοσελίδα κάποιος κ. Σωτήρης Δεσπότης, που δηλώνει παντού και πάντα «υποψήφιος καθηγητής πανεπιστημίου», γράφει: «Ξαφνικά ακούστηκε και το όνομά μου... και αρκετά ατεκμηρίωτα στοιχεία γράφθηκαν για τα πορίσματα της έρευνάς μου από τον κ. Ακρίδα... θάψιμο στον Καρά και σε όσους ασχολούνται με αυτόν. Σειρά ερωτημάτων, «που σπούδασε ο Καράς; Έδωσε δίπλωμα ο Καράς; κ.λ.π.»... που πραγματικά με αφήνουν αδιάφορο διότι το περιεχόμενό τους στερείται ευγένειας και η έλλειψη επιστημονικής τεκμηρίωσης των γραφομένων παρουσιάζει την κλασική εικόνα του φανατικού ιεροψάλη, ο οποίος όχι μόνο δεν γνωρίζει το αντικείμενο για το οποίο μιλάει, αλλά δεν έχει και τη διάκριση να καταλάβει... Ας μας απαντήσει ο κ. Ακρίδας... Φυσικά εάν θα αρχίσει πάλι να βρίζει τον Καρά... Σεβαστέ μου κ. Ακρίδα, παρατηρώ πόσο πολύ σας απασχολεί το θέμα Καράς! ... Αφήστε τον Καρά. Απαντήστε επί της ουσίας και όχι βρίζοντας έναν πεθαμένο... Δεν έχω πρόβλημα με τον κ. Ακρίδα. Σέβομαι την προσφορά του και τα χρόνια του. Δεν μπορώ της να βλέπω κάποιον συστηματικά να βρίζει και να κατηγορεί... Συγχωρέστε με κ. Ακρίδα αν της στεναχώρησα. Δεν είχα τέτοιο σκοπό».

Εδώ τι να πει κανείς; Οι απόλυτα τεκμηριωμένες αποκαλύψεις μας για την παραχάραξη της μουσικής μας, που πραγματοποιεί η Καραϊκή ομάδα, θεωρούνται από μέρους τους ατεκμηρίωτες και αντιεπιστημονικές. Προφανώς, επιστημονική τεκμηρίωση πιστεύουν μόνον την «τυχαία χειρονομία» του 1940, που οδήγησε τον Καρά (μετά από 42 χρόνια) στην ανατροπή του Ελληνορθοδόξου μουσικού μας συστήματος. Τις δε ερωτήσεις μας «που σπούδασε ο Καράς; Έδωσε δίπλωμα ο Καράς; κ.λ.π. τις εκλαμβάνουν ως βρισιές και μάλιστα σε έναν «πεθαμένο»!!! Και «ελαφρά τη καρδία», ο δηλώνων επιστήμων – εγγονός μας στην ηλικία, - μας χρεώνει πλήρη άγνοια του αντικειμένου, φανατισμό,

φιλοκατηγορία, αγένεια, αδιακρισία και επιμονή στις ύβρεις! Και αφού ο κ. Δεσπότης αδυνατεί να απαντήσει στις απλές ερωτήσεις μας, που, μάλιστα, τις βαφτίζει βρισιές (!), μας υποβάλλει εκείνος ερωτήσεις για να καταλήξει «Σεβαστέ μου κ. Ακρίδα... Σέβομαι... Συγχωρέστε με κ. Ακρίδα...». Άραγε να αισθάνθηκε τύψεις για την ακραία ιταμότητα και ελεεινολογία του και να είναι ειλικρινής η συγγνώμη του ή απλώς να είναι υποκριτικός ελιγμός προς αποφυγή Νομικών συνεπειών;

Ένας ακόμα «σκληρός» της ομάδας Καρά, ο κ. Κων. Αγγελίδης, αυτοδιοριζόμενος συνήγορος της Ι. Μονής Βατοπεδίου, δεν διστάζει να επιτεθεί με δριμύτητα, μέσω του διαδικτύου, κατά κορυφαίων πνευματικών αναστημάτων, όπως είναι ο πολυγραφώτατος ερευνητής της Βυζ. Μουσικής, μουσικοφιλόλογος κ. Μανόλης Χατζηγιακουμής και ο φιλόσοφος καθηγητής κ. Χρήστος Γιανναράς. Αυτά τα κορυφαία πνευματικά αναστήματα, προς τα οποία σύμπας ο Ελληνισμός τρέφει απεριόριστη εκτίμηση, άπειρο σεβασμό και θαυμασμό, ο κατά το ήμισυ αυτών έχων ηλικία κ. Αγγελίδης τα ελέγχει, τα κατηγορεί, τα ειρωνεύεται, τα διδάσκει και τα νουθετεί!!!

Φρονούμε ότι τα προαναφερθέντα είναι υπεραρκετά για να διαπιστώσει ο καθένας ποιός και γιατί, εναντίον ποιών στρέφονται απαξιωτικώς, συκοφαντικώς, ειρωνικώς, υβριστικώς και απειλητικώς. Δυστυχώς, στις μέρες μας είναι αρκετοί οι ειδικευόμενοι και δογματίζοντες σε παραπλανήσεις, διαστρεβλώσεις και αντιστροφές.

Είναι πλέον κοινή διαπίστωση ότι το αναφυνέν ζήτημα, ένεκα του νεοφανούς και εξωπραγματικού καραϊκού συστήματος, δεν είναι απλώς μουσικολογικό, ώστε να επιτευχθεί η επίλυσή του βάσει ιστορικών, θεωρητικών και ηχητικών ντοκουμέντων. Δυστυχώς, είναι ζήτημα καθαρώς ηθικό, με την ευρύτερη έννοια του όρου και μάλιστα τεραστίων διαστάσεων, ακραία δογματικό και γι' αυτό λίαν επικίνδυνο. Η δε ουσία του έγκειται στα εξής: Η ομάδα των διαδόχων του Καρά, έχουν θεοποιήσει τον Καρά, έχουν

θρησκευοποιήσει όλες τις θέσεις και απόψεις του και τις έχουν αναγάγει σε «θείο νόμο» και ακλόνητο δόγμα, που δεν επιδέχεται την παραμικρή συζήτηση και – φυσικά – ουδεμία αμφισβήτηση. Παράλληλα ταυτίζουν τους εαυτούς τους με το είδωλό τους και τις θρησκευοποιημένες απόψεις του, πιστεύοντας ακλόνητα ότι είναι οι επί γης «απόστολοι» και «άγιοι» του θεοποιημένου ειδώλου τους και της νέας «μουσικοθρησκείας» τους. Γι' αυτό, την κάθε απόπειρα επισήμανσης των εσφαλμένων απόψεων του Καρά την εκλαμβάνουν ως προσωπική επίθεση, ως συκοφαντία και ως απαράδεκτη βλασφημία κατά του θεοποιημένου ειδώλου τους και κατ' επέκταση κατά των «αποστόλων» και «αγίων» του, δηλαδή του ιδίου του εαυτού τους.

Συνεπώς, η οποιαδήποτε προσπάθεια και με οσαδήποτε αδιάσειστα και αδιάψευστα στοιχεία για την απόδειξη του εξωπραγματικού καραϊκού μουσικού συστήματος, όχι μόνο προσκρούει στο «ου με πείσεις καν με πείσεις» της ομάδας των Καραϊκών (και βέβαια είναι ματαιοπονία), αλλά εξεγείρει και το μένος τους κατά πάντων των προσηλωμένων στα παραδεδομένα και καθιερωμένα, οι οποίοι δέχονται δριμύτατες επιθέσεις ως – δήθεν – ασεβείς, συκοφάντες και υβριστές, τρομοκρατούμενοι μονίμως με δικαστικές διώξεις και φυλακίσεις.

Εάν δεν επιληφθούν του ζητήματος οι αρμόδιοι φορείς – θεματοφύλακες των ιερών και πολιτισμικών μας παρακαταθηκών, η Εκκλησία και η Πολιτεία και δεν μεριμνήσουν – έστω και τώρα – για την οριστική διευθέτησή του, είναι υπερβέβαιον ότι η σύγχυση, η αναστάτωση και το χάος θα διευρύνονται και το μεγάλο εθνικο – θρησκευτικό μας κεφάλαιο, η μητρική μας μουσική γλώσσα, θα οδηγηθεί στην ολοσχερή διάλυση και καταστροφή. Φευ.

Οι καιροί ου μενετοί.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΤΣΙΦΗ
ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Παρακολουθών την τηλεοπτική μετάδοση της ακολουθίας των Χριστουγέννων από τον Ιερό Ναό της Αγίας Ειρήνης της οδού Αιόλου απογοητεύθηκα, στενοχωρήθηκα και προβληματίσθηκα για μιιά ακόμη φορά από την μουσική εκτέλεση μελών κατά τον παρεκκλίνοντα από την παράδοση της βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής τρόπο.

Πιστεύω ότι αναλόγως θα αισθάνθηκαν και όσοι άλλοι εκ των θεραπόντων του Ιερού αναλογίου παρακολούθησαν τηλεοπτικά την ως άνω Ιερά ακολουθία. Είναι γνωστό ότι τόσο τον πρωτοψάλτη – χοράρχη όσο και τους λοιπούς θυασώτες των ιδίων μουσικών αντιλήψεων, τους εμφανίζουν κάποιοι ως **αυθεντικούς ερμηνευτές** της τέχνης του ψάλλειν κατά το γνήσιο παραδοσιακό τρόπο των προπατόρων μαϊστόρων και διδασκάλων της εκκλησιαστικής βυζαντινής μουσικής.

Έχει υποστηριχθεί ότι η δυνατότητά του αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι κατέχει την ανάγνωση παλαιών κωδίκων. Τι σχέση όμως έχει η ανάγνωση παλαιών κωδίκων με την ψαλτική απόδοση ενός μέλλους, όταν είναι γνωστό τοις πάσι ότι η ψαλτική τέχνη αποκτάται **μόνον** από την διάζωσης μετάδοση από έγκριτο διδάσκαλο; Πολλοί σύγχρονοι νέοι μελετητές γνωρίζουν την ανάγνωση των παλαιών. Δεν ισχυρίζονται όμως πως επαναφέρουν την παράδοση της τέχνης του 18^{ου} αιώνα! Η ανάγνωση κωδίκων δεν αποτελεί "μέθοδο εκμάθησης της Βυζαντινής άνευ διδασκάλου".

Το θέμα αυτό το έλυσαν οι τρεις Διδάσκαλοι οι οποίοι γνώριζαν την παλαιά γραφή στη θεωρία και την πράξη και επέφεραν τις αλλαγές της σημειογραφίας της Μουσικής και όχι της ίδιας της μουσικής την οποία προασπίστηκαν, από τις ατομικές ερμηνείες των ευάλωτων παλαιογραφικών συμβόλων.

Ωστόσο κατά την ακολουθία που προαναφέρω θα παρατήρησαν οι γνωρίζοντες τη βυζαντινή μουσική και τα ακόλουθα αξιοπρόσεκτα παράδοξα.

1^{ov}) Υπήρχε διαφοροποίηση στην απόδοση των τροπαρίων μεταξύ του Πρωτοψάλτου και του Λαμπαδαρίου, ο οποίος (τελευταίος) έψαλε κατά τον παραδοσιακό τρόπο.

Είναι προς τιμήν του ως άνω Λαμπαδαρίου (προφανώς στενού συνεργάτου του Πρωτοψάλτου), το ότι πρόδηλα δεν επείσθη για την ορθότητα των μουσικών παρεμβάσεων και αλλοιώσεων και παρέμεινε πιστός στην παράδοση.

2^{ov}) Ο εν λόγω Πρωτοψάλτης ενώ το "**Δεύτε αγαλλιασώμεθα τω Κυρίω**" το απέδωσε κατά το δοκούν, με αποτέλεσμα να αλλοιωθεί απαραδέκτως ο Δεύτερος ήχος, τουναντίον το τροπάριο "**Τα σύμπαντα σήμερον**" το έψαλλε κατά τον παραδοσιακό, εύηχο και γενικά αποδεκτό τρόπο.

Με την εκτέλεση όμως των δύο αυτών μελών ο ίδιος .... απέδειξε εμπράκτως το άτοπον των επεμβατικών θεωριών του, όπως προκύπτει από την σύγκριση των ακουσμάτων, ιδιαίτερος στον Β' ήχο, όπου η εκτροπή τους από την παράδοση είναι κραυγαλέα και αντιαισθητική.

Είθε η εξαίρεση να αποτελέσει κανόνα και κατά τις επόμενες λειτουργικές και ευχαριστιακές θρησκευτικές ακολουθίες στις οποίες θα ψάλλει ο εν λόγω χοράρχης και τότε εμείς επιφυσασσόμεθα να απονήμουμε τον έπαινο όχι μόνον για της εξαιρέσεις αλλά και για τον κανόνα.

----- . -----

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ – ΕΥΧΕΣ

Το Δ.Σ. της Ενώσεως μας και η Σ.Ε. του περιοδικού μας, εκφράζουμε τις άπειρες και θερμές ευχαριστίες μας προς τον διακεκριμένο δικηγόρο της Ι.Π.Μεσολογγίου, κ. Χρήστο Θωμ. Παπαδημητρίου, ο οποίος επι μια δετία προσέφερε αφιλοκεδρώς τις πολύτιμες γνώσεις του ως Νομικός σύμβουλος του περιοδικού μας.

Ο κ. Παπαδημητρίου, υιός Ιερέως και καλίφωνος ψάλτης, συνταξιοδοτήθηκε μετά από υπερτεσσερακονταετή ευδόκιμη δικηγορία.

Τον ευχαριστούμε και του ευχόμαστε με υγεία τη σύνταξή του.

Το Δ.Σ. της Π.Ε.Π.Ε.Μ. και η Σ.Ε.

Νέες Εκδόσεις

1. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΚΡΙΔΑ «ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΔΥΣΠΛΑΣΙΩΝ Σ.ΚΑΡΑ»

Σελίδες 128 διαστ. 24 χ 17

2. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΤΣΙΦΗ «ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ—ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΚΤΩΗΧΙΑΣ »

Σελίδες 166 διαστ. 28 χ 20,50

3. ΦΩΤΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

«ΧΕΡΟΥΒΙΚΑΡΙΟΝ»

Σελίδες 454 διαστ. 28 χ 21

4. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΑΤΖΗΧΡΟΝΟΓΛΟΥ

«ΠΡΟΣΟΜΟΙΑ»

Οι συγγραφείς των εν λόγω βιβλίων, εκφράζουν θερμές ευχαριστίες στους ευγενείς αναγνώστες και συνδρομητές, για την ενίσχυση και στήριξη των προσπαθειών τους.-

----- . -----

ΓΕΝΙΚΟ ΣΑΛΠΙΣΜΑ

«Οι Υπέρμαχοι» αγωνιοῦμε καὶ ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴ διάσωση καὶ διατήρηση τῶν γνήσιων μουσικῶν μας παραδόσεων. Οἱ προσπάθειές μας εἶναι καθαρῶς ιδεολογικές. Γι' αὐτὸ παρακαλοῦμε ὅλους τους προσηλωμένους στὶς μουσικές μας παραδόσεις, ἐρευνητές, μουσικολόγους, ψάλτες, τραγουδιστές, ὀργανοπαῖχτες καὶ φιλόμουςους νὰ ἐγγραφοῦν στὴν Ἑνωσὴ μας. Ἡ κάθε εἶδους βοήθεια εἶναι πολὺτιμη.

«Οι Υπέρμαχοι»

Τα ἐνυπόγραφα κείμενα, ἐκφράζουν τὶς ἀπόψεις τοῦ ὑπογράφοντος.

Συνδρομές, προαιρετικὲς μὲν, ἀναγκαῖες δὲ γιὰ τὴν στήριξη τοῦ περιοδικοῦ.

